

KLÆR

TENK FØR DU HANDLER

FØR DU KJØPER

- Tekstiler skal være fiber- og vedlikeholdsmerket. Studer merkingen! Kjøp ikke klær og andre tekstiler som mangler merking.
- Fibermerkingen sier noe om bruksegenskapene. Vedlikeholdsmerkingen skal være varig og gi opplysninger om det vedlikeholdet plagget tåler og advarer mot behandling det ikke tåler. Plagg som ikke tåler bløtlegging skal f.eks. i tillegg til vaskesymbolet ha følgende tilleggstekst: "Må ikke bløtlegges" eller "Må ikke ligge stille i vaskevannet".
- Klær som brukes daglig, bør kunne vaskes. Husk at håndvask, separat vask og rensing gir ekstra arbeid og kostnader.

SE ETTER OM

- sømmene er like elastiske som materialene i plagget.
- sømmonnet er bredt nok, ellers kan sømmene gli ut.
- knappene er godt festet og knapphullene er jevnt og tett sydd.
- glidelåsen er lang nok, godt isydd og sterk nok.
- plagget kan forlenges hvis det blir for kort.
- skjørt og bukser har delt linning midt bak, da er det enkelt å gjøre plagget videre eller trangere i livet.
- stoffet krøller mye, prøv forsiktig å klemme det sammen i hånden uten å skade varen.
- stoffet nupper, ved å gni stoffflatene mot hverandre uten å skade varen.

FØR VASK

- Sorter tøyet etter vedlikeholdsmerkingen og etter fargen.
- Fjern flekker som ikke går bort i vask.
- Lukk glidelåser. Vreng lommer. Knepp opp knapper. Vreng plagg av fløyel og finere strikkeplagg før vask.

VASK

- Følg bruksanvisningen for vaskemaskinen og vaskemiddelet.
- Følg vedlikeholdsmerkingen på tøyet.
- Vask ikke hvitt og lyst tøy sammen med kulørt tøy.
- Vask ikke glatt tøy sammen med noe som loer.
- Bruk vaskepose til bh-er med spiler, til strømper og til finere plagg.
- Vask kulørt tøy alene første gang for å fjerne overflødig farge.
- Bruk halv tøymengde når du vasker strykefrie plagg.
- Forvask skittent tøy.
- Unngå å bløtlegge kulørt tøy.
- Håndvask ullplagg som ikke er merket "Superwash" eller "Maskinvask".
- Bruk vaskemiddel uten enzymer til ull og silke.
- Mykgjøringsmidler i siste skyllevannet gjør syntetiske plagg mindre statisk elektriske og stive bomullsstoffer mykere.

SENTRIFUGERING OG TØR KING

- Sentrifuger før tørking, bruk kort tid til strykefrie og syntetiske plagg.
- Sentrifuger tykke ullplagg o.l. i stedet for å klemme ut vannet.
- Desto mer vann som fjernes før tørking, jo mindre er sjansen for fargeblødning i flerfargede plagg.
- Rist og strekk plagget i fasong. Strekk sommer og krage på bluser, skjorter og bukser.
- Tøy som tørkes ute blir mykt og behagelig, men husk at hvit ull og hvit polyamid (nylon) gulner, og at kulørt tøy blekner i solskinn.
- Vær forsiktig når du bruker tørketrommel. Noen tekstiler blir myke og behagelige, men lin blir slaskete, ull krymper og akryl kan miste formen. Vær særlig oppmerksom ved tørking av plagg med stort volum, f.eks. dun- og dyneplagg. La ikke trommelen gå lenge om gangen. Ta plagget ut og rist det av og til.

FLEKKER DU BØR TA BORT FØR DU VASKER

Beis, oljemaling, ny	White-spirit
Blod, gammelt	Vask med enzymholdig vaskemiddel
Blod, nytt	Kaldt vann
Farge, gammel	Flekkfjerningsmiddel
Farge, ny	Husholdningssåpe og vann
Fett/olje	White-spirit, flytende oppvaskemiddel, varmt vann
Grønske, gammel	Flekkfjerningsmiddel
Grønske, ny	Husholdningssåpe og vann
Kulepenn, gammel	Flekkfjerningsmiddel
Kulepenn, ny	Husholdningssåpe og vann
Lakk, neglelakk	Flekkfjerningsmiddel
Lim, vannfast	Flekkfjerningsmiddel
Rust	Rustfjerner
Skismøring	Håndrensepasta eller white-spirit
Skokrem	Håndrensepasta eller white-spirit
Stearin	Skrap bort, smelt rester med strykejern, papirhåndkle over/under flekken. Vask.
Tyggegummi	Kjøøl ned med isbiter i plast, eller legg plagget i fryseren. Skrap bort. Deretter white-spirit.
Tusjpenn, gammel	Flekkfjerningsmiddel
Tusjpenn, ny	Husholdningssåpe og vann
Tusj, vannfast	White-spirit

Det finnes flere gode flekkfjerningsmidler i handelen.

HVA ER KLÆRNE LAGET AV?

NATURFIBRER tar opp og transporterer fuktighet og er derfor behagelige i bruk. De viktigste naturfibre er bomull, lin, ull og silke.

BOMULL – egner seg godt til plagg som krever hyppig og hard vask. Bomull blir bare sterkere når den blir våt.

- krøller og krymper en del, men er ofte antikrøll- og antikrympbehandlet. Noen former for slik behandling gjør stoffet mindre slitesterkt.

Bomull brenner lett. Når den brenner, kan det føre til brannskader.

LIN – krøller mye. Lin brenner som bomull.

ULL – gir varme klær.

- trekker til seg lite smuss.
- tover og krymper ved feil vask og taper styrke når den blir våt. Ull merket “Superwash” eller “Maskinvask” kan vaskes i maskin på ullprogram.

Ull brenner svært dårlig.

SILKE – er myk og glansfull.

- trekker til seg lite smuss.
- krymper lite.

Silke brenner svært dårlig.

SYNTEKISKE FIBRER tar opp lite fuktighet og kan derfor virke kalde og klamme. De er statisk elektriske og trekker til seg støv og smuss, men er lette å vaske. Polyester, polyamid (nylon) og akryl er de mest brukte syntetiske fibre.

POLYESTER – er slitesterk og krøller lite.

- holder godt på press og folder.

Polyester antennes ikke lett, men smelter og kan gi store brannskader på kroppen.

POLYAMID (NYLON) – har samme egenskaper som polyester, men er enda sterkere.

Polyamid brenner som polyester.

AKRYL OG MODAKRYL – blir mye brukt i strikkede plagg.

- kan krølle og miste fasongen når temperaturen går over 40 °C.

Akryl antennes lett og brenner raskt, smelter og kan gi store brannskader. Åpen og flosset akryl er spesielt brannfarlig. Det finnes modakryl som er tungt antennelig.

KUNSTFIBRER AV CELLULOSE har forskjellige egenskaper.

VISKOSE (RAYON) – tar opp fuktighet og er myk og behagelig.

- taper opptil 40% i styrke når den blir våt.
- egner seg dårlig til plagg som krever hyppig og hard vask.
- krøller og krymper mye, men er ofte antikrøll- og antikrympbehandlet. Stoffet blir da noe svakere. Viskose brenner som bomull.

MODAL – har samme egenskaper som viskose, men den er sterkere og taper ikke styrke når den blir våt. Modal brenner som bomull.

ACETAT OG TRIACETAT – krøller og krymper lite.

- er svært følsom for varme og må derfor strykes forsiktig.

Acetat og triacetat brenner ikke lett, men smelter og kan gi brannskader på kroppen.

BLANDINGSSTOFFER. Ved å blande fibre som har ulike egenskaper, kan en oppnå gode resultater. Et plagg av 55% polyester og 45% ull er sterkere, mer lettstelt og krøller mindre enn om plagget er av ren ull. Samtidig er et plagg av polyester og ull varmere og behageligere enn et plagg av ren polyester.

VASKESYMBOLENE

VASK	STRYK	RENS	KLOR
Høyeste temperatur 95 °C. Normal mekanisk behandling. Normal skylling. Normal sentrifugering.	Temperatur inntil 200 °C.	Tåler rensing i alle oppløsningsmidler som normalt blir brukt til rensing av klær.	Tåler klorbleking. Bare kald og fortennet klorløsning.
Høyeste temperatur 60 °C. Normal mekanisk behandling. Normal skylling. Normal sentrifugering.	Temperatur inntil 150 °C.	Rensing i perkloretylen eller hydrokarboner. Normal metode.	Tåler ikke klorbleking.
Høyeste temperatur 60 °C. Redusert mekanisk behandling. Skylling med gradvis avkjøling. Skånsom/kort sentrifugering.	Temperatur inntil 100 °C. Dampstryking kan være risikabelt.	Rensing i perkloretylen eller hydrokarboner. Redusert renseprogram.	Tåler trommeltørring ved normal temperatur (60 °C).
Høyeste temperatur 40 °C. Normal mekanisk behandling. Normal skylling. Normal sentrifugering.	Tåler ikke stryking, pressing eller damping.	Rensing med hydrokarboner.	Tåler trommel-tørring ved lavere temperatur (40 °C).
Høyeste temperatur 40 °C. Redusert mekanisk behandling. Skylling med gradvis avkjøling. Skånsom/kort sentrifugering.		Rensing med hydrokarboner. Redusert renseprogram.	Tåler ikke trommeltørring.
Høyeste temperatur 40 °C. Meget redusert mekanisk behandling. Normal skylling. Normal sentrifugering. Ikke vri for hånd.		Tåler ikke rensing eller flekkfjerning med løsningsmidler.	
Høyeste temperatur 30 °C. Meget redusert mekanisk behandling. Normal skylling. Skånsom/ kort sentrifugering.			
Kun håndvask – ikke i maskin. Høyeste temperatur 40 °C. La ikke plagget ligge stille i vaskevannet. Skånsom behandling.			
Skal ikke vaskes.			